

Ddr. Ana Vovk Korže, Mednarodni center za ekoremediacije, Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru

SLOVENIJA – UČNA REGIJA ZA IZKUSTVENO IZOBRAŽEVANJE

NOVI IZZIVI V IZOBRAŽEVANJU

Kljub dobrim učnim dosežkom mladih na številnih področjih mnogi nimajo možnosti razvijati lastne kariere, saj ostanejo brez dela ali pa se morajo zadovoljiti večinoma z enostavnimi opravili (za nižje plačilo). Evropska komisija zato poudarja, da naj države članice bolj sodelujejo in šolske sisteme razvijajo tako, da bodo ti bolj ustrezali potrebam učencev in delodajalcev v Evropi prihodnosti, ki bo temeljila predvsem na znanju. V sporočilu *Krepitev kompetenc za 21. stoletje: agenda za evropsko sodelovanje v šolstvu* Evropska komisija ugotavlja, da bodo potrebne spremembe, ki bodo morale biti včasih tudi korenite, če želimo, da bodo evropske šole mlade temeljito pripravile na življenje v tem stoletju. Mlade moramo pripraviti na službe, ki morda še sploh ne obstajajo (Kakšne naj bodo naše šole v 21. stoletju, 2008). Britanski analitiki so zbrali nekaj poklicev, ki bodo v prihodnosti najbolj obetavni. Informacijska tehnologija in robotika naj bi močno vplivali na razvoj kmetijstva in medicine. Na nastanek novih delovnih mest bo vplival turizem, podnebne spremembe bodo zahtevale inovativne pristope na lokalni ravni, skrb za zdravje pa postaja vse večja prioriteta. Področje organsko pridelane hrane bo izjemno pomembno, saj naj bi tovrstna oblika hrane in pijače dosegala 10 % celotne svetovne populacije. Razmere na slovenskem trgu že nekaj časa kažejo veliko ponudbo kadrov družboslovne usmeritve. Zadnja leta mnogi mladi študirajo do doktora, saj ne dobijo službe, zato nadaljujejo študij. Kot ugotavljajo strokovnjaki, imamo v Sloveniji generacije čezmerno, vendar neustrezno izobraženih mladih. Mladim ljudem moramo zagotoviti izobrazbo, ki bo zanje smiselna, in veščine ter vrednote za njihovo uspešno osebno in poklicno življenje (Naji, 2010). Šolanje je postalo dostopno množicam v obdobju, ko je bilo mogoče z gotovostjo napovedati, kakšno znanje in spretnosti bodo učenci potrebovali, ko bodo odrasli. V prihodnosti bo za to manj možnosti. Mladi ne morejo več pričakovati, da bodo vse življenje delali v enem sektorju ali celo na istem delovnem mestu. Njihove poklicne poti se bodo nepredvidljivo spreminjale in za prilagajanje bodo potrebovali široko paleto splošnih kompetenc. V vse bolj zapletenem svetu so bolj kot specifična znanja cenjene ustvarjalnost, sposobnost lateralnega mišljenja, spretnosti na različnih področjih in prilagodljivost (Šola za 21. stol.: 5).

V desetletju izobraževanja za trajnostni razvoj (2005–2015) je velik poudarek na pridobivanju neposrednih izkušenj za reševanje aktualnih problemov v okolju. Ker je naravnih nesreč vse več, se povečujejo težave z vodo, hrano in tlemi, zato se mora tudi izobraževanje odzvati na te aktualnosti (Aubrich, 2006). Posameznik bo v družbi in gospodarstvu, ki temeljita na znanju in učenju, za uspeh potreboval sposobnost nadaljnega učenja na različne načine skozi vse življenje ter hitrega in učinkovitega prilagajanja spremenljivim razmeram (Krotscheck, 2007). To pomeni, da morajo učenci šolo zapustiti usposobljeni in motivirani, da prevzamejo odgovornost za svoje vseživljenjsko učenje (Šola za 21. stol.: 6).

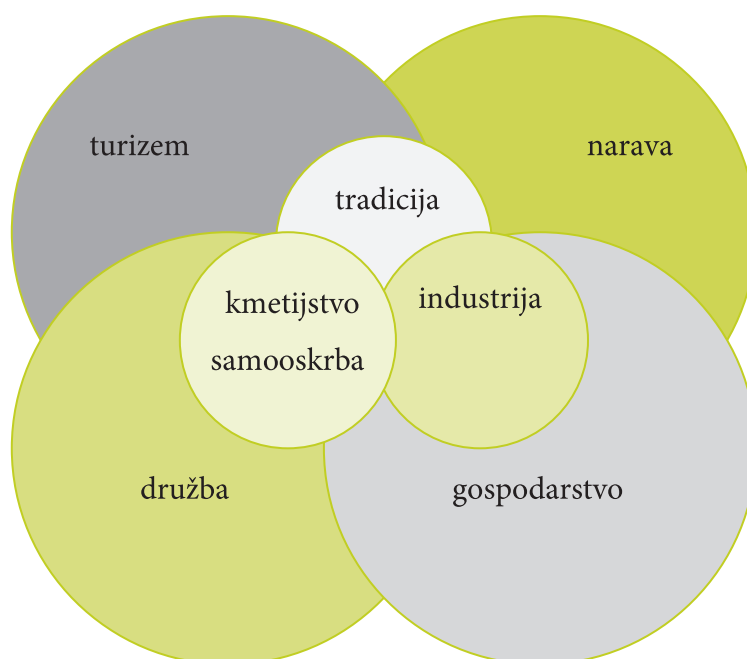
Danes smo še pred novim velikim izzivom, ki ga je globalizacija spretno prikri-vala celo desetletje. Po podatkih FAO bo namreč treba sedanjo pridelavo hrane do leta 2050 povečati za 50 %, ker pa ni na razpolago dodatne plodne zemlje, je treba z zemljo ravnati skrajno varčno in uporabiti pristope učinkovite pridelave s permakulturo (permanentna ali stalna kultura, način pridelave hrane s posebno skrbjo za zemljo in vodo) in ekoremediacijo (upoštevanje naravnih procesov v naravi). Sredi 21. stol. bo na svetu živelo okoli 10 milijard ljudi, za kar pa po sedanjih prehranjevalnih navadah ni dovolj rodovitne zemlje in posledično ne hrane. Vegetarijanski način prehrane zahteva med 700 in 800 m² obdelane zemlje na človeka, mesno-mlečni način prehrane pa 4000 m² (Sage,

2012: 74). V Sloveniji imamo 858 m² obdelane zemlje na prebivalca, kar je najmanj v vsej EU – povprečje EU je 2080 m² (Plut, 2012: 15). Vse to nas sili v razmišljanje o pridobivanju površin, kjer bomo lahko gojili hrano, neodvisno od lastništva zemlje (tudi tisti, ki nimajo kmetijskih površin in živijo v mestih). Pasivni odnos ljudi do stanja samooskrbe lahko pomeni še večje poslabšanje stanja, za kar pa smo odgovorni vsi. Prav zato je tudi za povečanje samooskrbe velika odgovornost na izobraževanju, da približa te vsebine vsem (od vrtca do vseživljenjskega izobraževanja) in da jih vključi v vsakdanje izobraževanje. Namreč samooskrba je izjemno široko področje in ni samo domena kmetijske stroke.

Nujno je, da mladi pridobijo potrebne ključne kompetence za povečanje samooskrbe in izboljšajo svoje dosežke na področju samooskrbe tudi v praksi. Zahteva po obvladanju ključnih kompetenc ima dva vidika: hiter tehnološki razvoj zahteva visoke kvalifikacije in neprestano posodabljanje spretnosti, medtem ko so zaradi vse večje internacionalizacije in novih načinov organiziranja potrebne socialne, komunikacijske, podjetniške in kulturne kompetence, ki ljudem pomagajo pri prilagajanju na spremenljivo okolje (Šola za 21. stol.: 6). S ciljem, da bi v Sloveniji povečali izobraževalne možnosti in inovacije na področju samooskrbe in zelenih tehnologij (tehnologije, ki temeljijo na okoljsko odgovornih procesih), vzpostavljamo Slovenijo kot učno regijo za izkustveno izobraževanje.

METODOLOŠKI PRISTOP OBLIKOVANJA SLOVENIJE KOT UČNE REGIJE

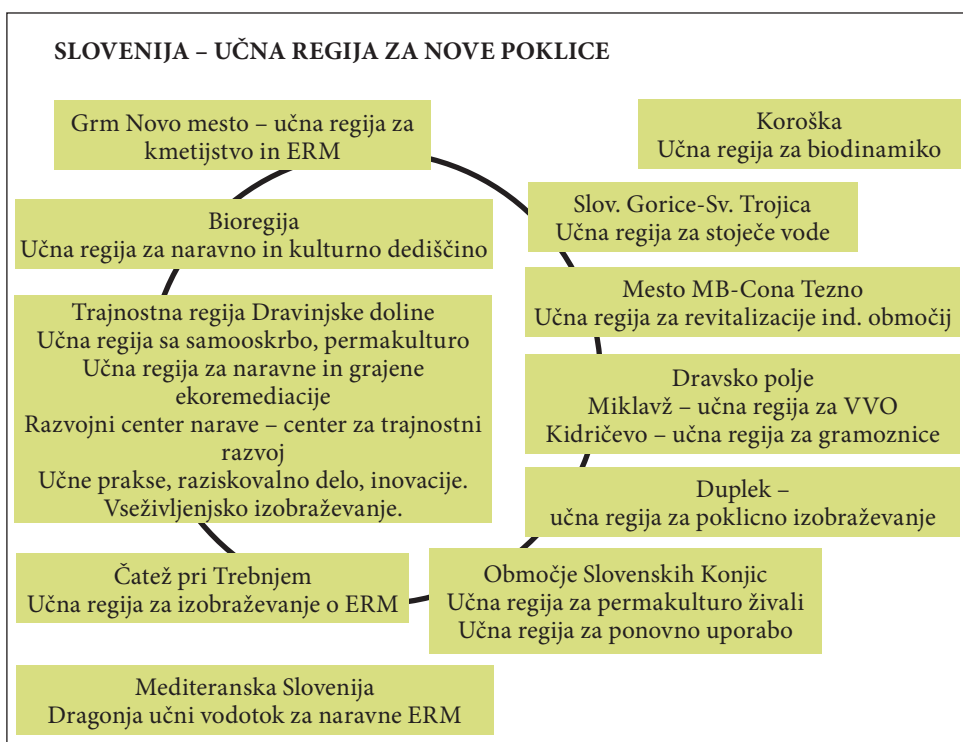
V letih 2009–2011 je Slovenija razpisala dva projekta iz sklada ESS, in sicer za inovativne pristope v izobraževanju ter za vzpostavitev izvedbenih pogojev za izkustveno izobraževanje za trajnostni razvoj v naravi. V okviru dveh projektov, in sicer Učilnica v naravi (2009) in Učni poligoni (2010), je nastala učna regija Dravinjska dolina. Na območju 38 km² so vzpostavljeni učni poligoni (to so območja z učnimi točkami, opazovalnicami in učilnicami v naravi) za raziskovalno delo v naravi s posebnim poudarkom na vzgoji in izobraževanju za trajnostni razvoj. V Dravinjski dolini je opremljenih več kot 20 tematskih učnih poti, mnogo opazovališč, kolesarske poti, ekoremediacijske ureditve (naravne in grajene) in permakulturni sistemi za povečanje samooskrbe. Z vzpostavitvijo učne regije Dravinjske doline smo pridobili učilnico v naravi za spremljanje in raziskovanje podnebnih sprememb, zelenih tehnologij, biogospodarstva, samooskrbe, tradicionalnih praks ravnanja z naravnimi viri ter možnosti za razvoj inovacij na učnih poligonih.

Slika 1: Presečnost izobraževalnih področij ustvarja Slovenijo kot učno regijo.

V Sloveniji imamo namreč mnogo območij, ki jih že uporabljamo kot učilnice v naravi. Takšna območja so poleg že omenjene učne regije Dravinjske doline z učnimi poligoni, učnimi potmi in opazovalnimi točkami tudi območje Jugovzhodne Slovenije z učnim poligonom za ekoremediacije na posestvu Grm Novo mesto. V neposredni bližini CŠOD Čebelica – Čatež pri Trebnjem je v zasnovi učni poligon predvsem za manjše otroke za vsebine varovanja okolja, vse bolj pa se širijo po Sloveniji urejena območja po občinah za namene izobraževanja (nove učne poti po občinah, sanirane gramozne jame – učna gramoznica v Kidričevem, samooskrbne učne kmetije v občini Duplek, biodinamični vrtovi na Koroškem in drugo). Upravičeno lahko Slovenijo imenujemo učno regijo za Evropo in svet, saj so izobraževalne ponudbe zastavljane celovito in izhajajo iz značilnosti posamezne regije. S ciljem, da se učna okolja vključijo v izobraževanje, so bili razviti izobraževalni programi, ki lahko pomembno prispevajo k izkustvenemu izobraževanju v Sloveniji in tako povečajo zaposljivost mladih. Vsebine, ki jih ponujajo učne občine in regije, imajo namreč inovativno, aktualno, raziskovalno in problemsko izhodišče, zato dajejo obiskovalcem motivacijo, ideje in voljo, da se tudi sami začnejo ukvarjati s tovrstnimi pristopi (primer permakulturni vrtovi, ki se izjemno hitro širijo v urbanih območjih Maribora, in ekoremediacijske ureditve, ki jih je prevzela Sotelska regija kot način reševanja odpadnih voda). Prav novo ustvarjena znanja na učnih poligonih so bila prenešana v druga območja, kjer se zdaj uspešno širijo v vsakdanjem življenju. To pa je tudi cilj in poslanstvo učnih poligonov.

Po Evropi je znano učno območje Gabrielovega sklada (www.gabrielov.sklad.si). To so opremljena območja za izobraževanje na prostem. Skupna značilnost je, da imajo ohranjene življenjske prostore oz. biotope. Biotopi so namreč najmanjše prostorske enote v pokrajini, zato so zelo primerni za izobraževanje vseh generacij. V zadnjih tridesetih letih so namreč rastline in živali izgubile zaradi vse večje pozidave površin, industrializacije in intenzivnega poljedelstva velik del svojega življenjskega prostora. Evropske države so biotope zavarovale s posebnim Zveznim zakonom o varstvu narave v letu 2002 (Zvezni zakon, 2002). S tem zakonom so posamezne nemške dežele obvezane, da ustvarijo mrežo povezanih biotopov, ki zavzemajo vsaj deset odstotkov površine v vsaki posamezni deželi. Glede na to, da imamo v Sloveniji kar 34,6 % območij Nature 2000, je tovrstno izobraževanje velika priložnost tudi za Slovenijo.

Slika 2: Učne regije – nova priložnost za razvoj Slovenije

V prispevku je v nadaljevanju prikazana učna regija Dravinjska dolina, ki je primer možne vzpostavitve celotne Slovenije kot učne regije za izkustveno izobraževanje. V sklepu so prikazani programi izkustvenega izobraževanja za trajnostni razvoj, ki potekajo prek Filozofske fakultete Maribor s ciljem, da se poveča vseživljenjsko izkustveno izobraževanje. Podatki o učnih poligonih v Dravinjski dolini so dosegljivi na spletni strani (www.ucilnicavnaravi.si). V Katalogu ponudbe Filozofske fakultete Maribor in Mednarodnega centra za ekoremediacije (<http://www.ff.uni-mb.si/>) so zbrani izobraževalni programi učnih občin in regij za celotno Slovenijo in tako prvič celovito predstavljajo ponudbo Slovenije kot učne regije. S ciljem, da v Sloveniji izkoristimo možnosti ki jih imamo kot država (izjemen strateški položaj, geografska heterogenost, vodnatost, preplet tradicije, zgodovine in presek štirih velikih evropskih makroregij – Alp, Panonske nižine, Dinarskega gorstva in Sredozemlja), narekujejo potrebo, da vzpostavimo pogoje za izkustveno izobraževanje ne samo za potrebe Slovenije, temveč da odpremo Slovenijo kot učno regijo za Evropo in svet.

UČNA REGIJA DRAVINJSKA DOLINA

Dravinjska dolina z osrednjim območjem v občini Poljčane je učna regija za učenje in poučevanje o naravi, njenih zakonitostih kot tudi njenih bogastvih. Z zasnovano »učilnice v naravi« – prepletom mnogih tematskih učnih poti in ekoremediacijskim učnim poligonom – je območje postalo leta 2009 s svojo naravno in kulturno dediščino izhodišče za izvedbo naravoslovnih, projektnih dni, interdisciplinarnih ekskurzij, raziskovalnih aktivnosti in obiska društev, šol, zainteresiranih posameznikov in predstavnikov vodstvenih struktur. Učna regija je opremljena s številnimi učnimi gradivi, delovnimi listi, učnimi kartami in didaktičnimi igrami, ki so učiteljem in profesorjem v pomoč pri izvedbi izobraževanja v naravi. Pripravljena gradiva so velika pomoč zlasti pri izvedbi obvezne prakse in praktičnega pouka v okviru izobraževalnega programa Naravovarstveni in Okoljevarstveni tehnik kot tudi za uresničevanje učnih ciljev v okviru okoljske vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj. Na novo razviti učni programi v ospredje postavljajo učne vsebine, ki jih ponujajo narava v Dravinjski dolini (Samostanska učna pot, Ekosistemska učna pot Ličnica, Učna pot po Dravinjski dolini, Učna pot po dolini potočnih rakov, Čebelarska učna pot, Gozdna učna pot Boč, Učna pot med drevnimi zakladi, Učna pot po zapuščenih rudniških rovih) in dva učna poligona za ekoremediacije ter samooskrbo s permakulturo.

V okviru strokovnih podlag priprave učnih programov in modulov za praktični pouk, terensko delo in ekskurzije so bili pripravljene štiri učni programi, in sicer učni program v skladu s katalogi znanj za obvezne in izbirne module izobraževalnega programa Naravovarstveni tehnik, učni program za raziskovanje, terensko delo in učenje v okviru vzpostavljenih učnih poligonov za področje naravovarstva, okoljevarstva kot tudi okoljske vzgoje z medpredmetnimi povezavami z obveznimi splošnoizobraževalnimi predmeti, kot so biologija, geografija, kemija kot tudi izbirnimi predmeti čebelarstvo, kemija v okolju itd. ter priprava učnih programov za izvajanje naravoslovnih dni, ekskurzij in terenskega dela v okviru osnovnošolskega izobraževanja, in sicer v okviru predmetov spoznavanje okolja (prvo triletno 9-letnega osnovnošolskega izobraževanja); naravoslovje in tehnika (drugo triletno); biologija, geografija (tretje triletno) in zlasti izbirnega predmeta okoljska vzgoja, na vseh stopnjah osnovnošolskega izobraževanja.

UČNI POLIGONI ZA SAMOOSKRBO, PERMAKULTURO IN EKOREMEDIACIJE

Z učnimi poligoni, ki so dobro povezani s tematskimi učnimi potmi ter kolesarskimi potmi in Razvojnim centrom narave, želimo vzpodbuditi predvsem mlade, da se bodo znali pri odločanju za poklic pravilno odločiti. Ponujamo alternativo sedanjemu pristopu neoliberalnega pogleda na življenje, ko je vse odvisno le od kapitala. Na učnih poligonih pokažemo še druge dimenzije zdravega, zadovoljnega in uspešnega življenja, ki temeljijo na sodelovanju z naravo in na načrtovanju izkoriščanja naravnih virov – na

varstveni rabi. S tem ciljem izobražujemo mlade, da bodo v prihodnje znali celoviteje razmišljati o trajnostnem razvoju. S tesnim sodelovanjem z Mednarodnim centrom za ekoremediacijo Filozofske fakultete Maribor zagotavljamo strokovno podporo izobraževanju v naravi tako občinam Dravinjske doline kot tudi širše po Sloveniji.

Permakulturni sistemi za povečanje samooskrbe se v zadnjih letih vse bolj uveljavljajo kot privlačni pristopi za pridelavo hrane. Permakultura je kot znanstveni način celostnega načrtovanja uporabna na vseh področjih življenja. Temeljna permakulturna etična načela so skrb za zemljo, skrb za ljudi in skrb za delitev viškov ter permakulturna načela načrtovanja. Glavna značilnost permakulturnega načrtovanja je umeščanje stvari na pravo mesto v prostor glede na medsebojne odnose s preostalimi elementi sistema, kar omogoča učinkovito rabo časa, energije in virov. Primer permakulturnega pristopa pri hiši je tak, da spiralno gredico z zelišči namestimo blizu kuhinje, saj jo potrebujemo večkrat na dan; kompostni kup postavimo v stran od vhoda hiše, da nas ne moti morebitni vonj, vodno zajetje postavimo tako, da izkoristimo gravitacijsko energijo. Pri načrtovanju so glavni vir znanja ekosistemi in njihove naravne značilnosti. Permakultura je mnogostranska (Dolenc, 2012). Nikoli določena ureditev ne opravlja samo ene funkcije. Npr. v živo mejo posadimo rastline, ki so čebelja paša in ki nam dajejo užitne sadeže, kurjavo, bogatijo prst in so skladne z naravnimi ekosistemi. Zato se izogibamo sajenja cipres, ki imajo samo funkcijo zastiranja, ne opravljajo pa nove ekosistemske vloge. S takimi konkretnimi primeri približamo mladim odgovornost za odločanje o skrbi za okolje in naravo.

Ekoremediacijski sistemi se uporabljajo za prilagajanje podnebnim spremembam ter za zmanjševanje onesaženosti vode in zemlje. Pojem ekoremediacije se uporablja za varovanje in obnovo okolja in narave z naravnimi in sonaravnimi sistemi. To pomeni, da ekoremediacije vključujejo (Vrhovšek, Vovk Korže, 2009):

- preventivo in kurativo (varovanje in obnovo),
- okolje in naravo,
- ekosistemski pristop (temelji na zakonitosti delovanja več kompleksnih celot, kot so ekosistemi, tako naravni kot sonaravni – že spremenjeni od človeka), kar pomeni uporabo več procesov iz narave in okolja hkrati (v tem se razlikuje od fitoremediacije, bioremediacije).

Ekoremediacije zato združujejo več funkcij naenkrat, kot so zadrževanje vode, krepitev pufernega sistema – samoobnovitvenega potenciala in biotske pestrosti, kar nam klasične tehnične metode ne omogočajo. Ravno ta večnamembnost omogoča, da lahko z uporabo ekoremediacij v prostoru zagotovimo večsektorsko rabo npr. vode, kar je v skladu z mnogimi uredbami, predpisi in zakoni, ki zahtevajo večnamensko rabo prostora. Prav te nove pristope moramo naučiti mlade in jih prenesti v vseživljenjsko izobraževanje, da se bomo lažje prilagajali vse večjim spremembam podnebja. Pomenijo pa tudi inovativen pristop uporabe zelenih tehnologij, ki so tudi prioriteta na nivoju Evrope.

PROGRAMI ZA IZKUSTVENO IZOBRAŽEVANJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

S ciljem prenosa znanja v družbo smo razvili številne izobraževalne programe, ki so objavljeni v Katalogu ponudbe centrov in oddelkov Filozofske fakultete Maribor (<http://www.ff.uni-mb.si/dotAsset/37394.pdf>). Po sklopih vsebujejo programi naslednje vsebine:

- izkustveno izobraževanje na terenu (poudarek je na terenskem delu, meritvah na terenu, programi so primerni predvsem za naravoslovne, biotehniške in okoljske vsebine);
- izobraževanje o samooskrbi (udeleženci pridobijo praktična znanja o vseh ravneh samooskrbe – hrana, energija, voda, zemlja in zrak – in tako lahko v resnici spremenijo stare prakse, saj dobijo neposredno izkušnjo na terenu);
- živeti z naravo (udeleženci del dneva ali več dni preživijo na učnem poligonu in pridobijo celovito izkušnjo o biogospodarjenju, zelenih tehnologijah, permakulturi in samooskrbi);

- nova znanja s področja prsti, vode, čiščenja voda, kjer v obliki predavanj posredujemo nove rezultate (ki jih razvijamo na učnem poligonu) udeležencem in opozorimo na določena zastarana znanja v literaturi;
- strokovne ekskurzije in ogledi Dravinjske doline ponujajo še dodane možnosti izobraževanja na področju zgodovine, etnologije, krasa, gozdarstva, skratka v program so vključene tudi druge vsebine, ki jih delno pokrivajo naši zunanji izvajalci.

SKLEP

Bogata naravna in kulturna dediščina ter izjemen geografski položaj odpirajo Sloveniji široke možnosti novega razvoja na področju izobraževanja, ki še niso povsem izkoriščene. Občine so v okiru projektov v sodelovanju s strokovnimi institucijami razvile učne poti, turistično-izobraževalno infrastrukturo in možnosti za izkustveno izobraževanje v naravi. Filozofska fakulteta se je z Mednarodnim centrom za ekoremediacije lotila sistemske povezave potreb (potrebe po izkustvenem izobraževanju predvsem v šolah) in ponudbe (opremljena lokalna okolja, ki jih imajo občine) ter dodatno vzpostavila učne regije z inovativno opremljenimi učnimi poligoni (v učni občini Poljčane). Proces tovrstnega povezovanja omogoča Sloveniji ne samo vzpon slovenskega izkustvenega izobraževanja, ampak tudi mednarodno prepoznavnost, kar že poteka zdaj. Aktualni problemi, kot so onesnaženo okolje, afere s hrano, gospodarska kriza in pomanjkanje delovnih mest, so resni mejnik za premislek o izobraževanju v prihodnje. Izobraževalne organizacije imajo izjemno priložnost, da prav z izkustvenim izobraževanjem povežejo tradicionalna znanja z inovativnimi pristopi in ustvarijo nova znanja za doseganje blagostanja v 21. stoletju. Pogoje za tovrstne premike že imamo, tudi motiviranost ljudi je visoka, predvsem mladih, ki končajo izobraževanje in si želijo najti delo, lahko jim ponudimo visoko vredna delovna mesta, ki temeljijo na znanju, tradiciji, lokalnih posebnostih, zgodovini in naravnih virih. Tak pristop odgovarja zahtevam trajnostnega razvoja, ki temelji na notranjih virih, vključno z ljudmi, ki živijo na lokalni ravni (Vovk Korže, 2011). Po štirih letih dela na učnih poligonih v Poljčanah v smeri vzpostavljanja učnih regij (učni poligoni so učilnice v naravi za učne regije drugod po Sloveniji) so rezultati izjemni. Mnogo motiviranih skupnosti je že začelo s premiki v smeri biogospodarstva in upravičeno pričakujejo, da bodo tudi izobraževalne ustanove dovolj zgodaj prepoznale te potenciale, ki bodo mladim vrnili odnos do hrane, vode, zemlje in predvsem odnos do soljudi in živali. Vse te vrednote so bile v zadnjih desetletjih izgubljene zaradi odmika od narave in navidezne varnosti, da se lahko prav vse kupi v trgovini. Danes pa vedo že mladi, da temu ni tako, starejši pa se še spominjajo časov, ko nam je lastno znanje prineslo resničen razvoj, kar danes zelo pogrešamo. Zato so učni poligoni in učne regije nov premik v svetlo prihodnost Slovenije.

LITERATURA

- Aubrich H. (2006). Changing Philosophies in Geographical Education from the 1970s to 2005 an international perspective. V: *Geographical Education in a Changing World Past Experience, Current Trends and Future Challenges*, Springer, 39–55.
- Dolenc M., (2012). Visoka greda na vrtu ali terasi. Biobrazda. Revija za sonaravno vrtnarjenje in domačo samooskrbo. Letnik 1, januar 2013, str. 34–35.
- Naji, M. (2010). *Izobraževanje za 21. stoletje: Center za inovativno edukacijo*, Zavod RS za šolstvo.
- Kakšne naj bodo naše šole v 21. stoletju? IP/08/1094. Bruselj, 3. 7. 2008.
- Krotscheck, C. (2007). Politik der Inwertsetzung. 12 Entscheidungen zur Überwindung der Zuvielisation. BVR Verlag, Auersbach, Austria, 104.

Plut, D. (2012). Prehranska varnost sveta in Slovenije. Dela 38, str. 5–23. Ljubljana, Filozofska fakulteta Ljubljana.

Sage, C. (2012). Environment and food. London, Routledge, 320 str.

Šole za 21. stoletje. Delovni dokument služb komisije. Komisija evropskih skupnosti, Bruselj 11. 7. 07 (SEC,2007) 1009, 12.

Vrhovšek, D., Vovk Korže A. (2009). Ekoremediacije. Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru, str. 76.

Vovk Korže, A. (2011). Dimenzije trajnosti = Dimensions of sustainability. Revija za geografijo 6, Filozofska fakulteta Maribor, 7–18.

Zvezni zakon o varstvu narave, (2002). <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003CC0098:SL:NOT>.

www.ucilnicavnaravi.si (12. 2. 2013).

www.gabrielov.sklad.si (13. 12. 2012).

<http://www.ff.uni-mb.si/> (14. 2. 2013).

POVZETEK

Prispevek obravnava nova učna okolja v Sloveniji, ki omogočajo izkustveno izobraževanje za trajnostni razvoj. Povezava z lokalnim okoljem in razvoj inovativnih pristopov prek raziskovalnih dejavnosti omogočajo nove zaposlitvene priložnosti. Nove izzive v izobraževanju poudarja tudi Evropska Komisija, ki vzpodbuja države članice, da odgovorno izvajajo izobraževalni proces. Zaradi zmanjševanja sredstev za izobraževanje in številnih mladih brez dela sta aktiviranje izobraževanja v lokalnih okoljih in skupna ponudba našega znanja tujini zagotovo razvojna pot. Mnoga tuja znanja namreč pri nas niso uporabna, zato je treba nameniti več pozornosti tudi izkustvenemu znanju in medgeneracijskemu sodelovanju.

Ključne besede: izobraževanje, učne regije, inovativni pristopi, učni poligoni, Slovenija

ABSTRACT:

This paper deals with new learning environments in Slovenia, enabling experiential education for sustainable development. Connection with the local environment and the development of innovative approaches through research activities are the new job opportunities. The European Commission, that encourages Member States to carry out the educational process in a responsible way, emphasizes new challenges in education. Because of the budget cuts for education and many unemployed young people mobilization of education in local environments and our common offer of knowledge to foreign countries is certainly a developmental path. As much of the foreign knowledge cannot be applied to our context, it is necessary to pay more attention to experiential knowledge and intergenerational cooperation.

Key words: education, learning regions, innovative approach, educational polygon, Slovenia.